

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priležiti poštno znamko.

Velja

za celo leto 4 krons.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakekrat.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXXII.

Celovec, 22. listopada 1913.

Št. 47.

Einspielerjeva slavnost v Celovcu.

Naš rod na Koroškem je zadremal. Ni umrl. Le dremal je, in od narodnih nasprotnikov je bil obsojen, da se speč ne prebudi nikdar več. To spanje pa ni bilo noben krepilen počitek, ampak bolezen, ki jo je zanesel v naš rod in ga zastropil sovražnik. In ni bilo tako močnega buditelja, klicarja, da bi ga bil vzbudil. Toda v vseh zdravih narodih so živeli junaki. In tudi slovenska mati v Rožu je rodila junaka, koroškega kraljeviča Marka, ki ni poznal strahu, čigar duševna moč je bila velikanska, čigar vztrajnost in moška značajnost ima malo primer v svetovni zgodovini. Andrej Einspieler mu je bilo ime. Ta je budil napol mrliče in podil tujce, ki so škodoželjno ponujali našim rojakom strup. In danes, ko je poteklo sto let, odkar je rodila koroška slovenska mati tega junaka, rečemo z vsem iskrenim prepričanjem: »Koroški Slovenci smo deloma že prebujeni, deloma pa se še probujajo iz narodnega spanja in se oproščajo tujih verig«.

Kako globoko da je Andrej Einspieler prodrl v narod, priča živahen spomin na na njega med ljudstvom. Druga imena so obsojena v pozabljenost, Einspielerjevo ime pa med ljudstvom, med Slovenci in Nemci, še zdaj živi. Kako da ceni narod Einspielerja in njegovo delo, dokazuje število udeležencev njegove slavnosti minolo nedeljo popoldne. Nad 400 mož, žen in mladine iz cele dežele in gostov iz drugih dežel je bilo pri slavnosti navzočih.

Pozdrav.

G. monsignor Valentin Podgorc je otvoril slavnost s pozdravom: Dragi gostje! Z veliko radostjo pozdravljam danes celovške Slovence, prijatelje iz celovške okolice in druge zbrane koroške Slovence. Prijetna dolžnost mi je tudi, pozdraviti drage goste

iz sosednje Kranjske in Štajerske. (Pritrjevanje.) Pozdravljam gospoda slavnostnega govornika dr. Medveda iz Maribora (živahno odobravanje), ki je prevzel nalogo, govoriti v spomin moža, kakršnih je

Andrej Einspieler.

imel Gorotan le malo. Pozdravljam g. predsednika »Slovenske Matice«, gosp. dr. Ilešiča iz Ljubljane (živahno odobravanje), g. dr. Westra kot zastopnika društva slovenskih profesorjev v Ljubljani (živahno

odobravanje). Pozdravljam starega prijatelja, g. dekana Koblarja iz Kranja. (Živahno odobravanje.) V hvaležnem spominu nam je iz dobe, ko je v raznih zastopih govoril v prid koroškim Slovencem. Pozdravljam c. in kr. podpolkovnika v p. g. Ivana barona Roscher-Ratha (živahni živoklici in ploskanje), ki so ga poti njegovega življenja vodile dalje časa po tujini, pa vendar ni pozabil svoje slovenske domovine in je s svojo preblagorodno soprogo počastil današnje slavlje. Pozdravljeni kmetje, pozdravljeni delavci, pozdravljena slovenska mladina!

Govornik se zahvali Slovenski Ljudski Stranki, ki se na vseh shodih, ki se vršijo to nedeljo po Kranjskem, spominja moža, katerega zasluge so nevenljive. Lahko je delo pri večini; hudo pa je, če se mora človek boriti proti veliki, brezobzirni večini in takorekoč brez sredstev. Tak je bil boj Andreja Einspielerja. Sloveč učenjak je skušal zgodovino človeškega rodu razdeliti v dobo od 300 do 300 let. Vsakih 300 let dobi zgodovina novo lice. Toda od časa Einspielerjevega rojstva, torej že v dobi 100 let se je mnogo izpremenilo. Kakor burja je šla pred 100 leti revolucionarna misel preko Evrope in širila nevarnost, da zatre v narodih krščansko naziranje; danes se olikanci vračajo v naročje cerkve. Kdo bi si bil tedaj mislil, ko se je porodil iz ubožne rodbine v Rožu Andrej, da se bo čez 100 let njegovo ime slavilo. Boril se je proti krivici. Grški pesnik Sofoklej pravi: Kdor tepta pravico, nikdar ne bo imel uspeha. In v znamenju tega boja proti krivici pozdravljam še enkrat vse ljube goste, zlasti še našega gospoda poslanca Grafenauerja, (burno odobravanje), da vzneti iznova naša srca za naše stare ideale, da bi nas ta plamen navdušil za novo delovanje za cilje, za katere se je trudil Einspieler. Za predsednika predlaga g. posl. Grafenauerja, za podpredsednika g. dr. Rožiča, kar se s ploskanjem sprejme.

Einspieler - Andrejev testament.

Jek in jok po vrsti v groznem koru: Vojvoda ječi v sobojcev zboru, Plakajoči zrejo v težki tugi Boj junaka zadnji vsi sodrugi.

Skoz dva roda trudi, boji vedni Za svoj Gorotan in jezik dedni Moč izčrpali so trdnim udom; A zrohni junak še z zadnjim trudom:

»Gorotan, oj rodna zemlja mila! Tebi srce, duša moja bila Posvečena vse življenje moje. Da! za zemlje ped sem vsako boje Bésne bil jaz proti vsem sovragom, Ki zakleli so se našim pragom. —

Meč mi zdrsne zdaj iz roke slabe — Vrag pa borazpel še hujše habe, Judež — gledam — mu odpira veže; —

Deco kolje, jezik mamki režje. Vгнеzdit hoče v Rož se, Karavanke! —

Prs in src zložite žive planke. Mu nasproti urno v močni slogi! A klicáj, vodnik, ki vsak ga vbogi, Bodi Vam moj duh, da Duh Andreja; Varna bo na vek slovenska meja!

Duh Andrejev — Gorotana vila. V beli togi v hiše bo hodila; Prišla bode vsaki teden redno, Vrata ji odprite, srca vedno! »Mir« ima zapisano na čelu... Mir — to krona mojemu je delu.«

Rek zastane. Duša plava k Bogu. Zavrnilo je tresljivo v krogu.

J. Maierhofer.

Moji spomini na Andreja Einspielerja.

Pripovedovala ga. Ana Činkovic. — Zapisal dr. Val. Rožič.

Bilo je lepo v nedeljo 16. t. m. na Einspielerjevi stoletnici. Marsikatero oko navzočih Einspielerjevih čestilcev se je solzilo ob prelepih besedah gospodov govornikov. Gori v zadnji loži pa je tiho, skrito sedela in se tudi od veselja solzila ga. Ana Činkovic, katero je naš Andrej Einspieler še pestoval v njeni otroški mladosti. Ker so nam spomini na našega ljubljenca Einspielerja dragi, ljubi in tudi pomembni in dragoceni, zato bodo sledeči spomini ob njegovi stoletnici gotovo zanimali »Mirove« bralke in bralce. Gospa A. Činkovic mi je po končani slavnosti ginjena pripovedovala:

Rajni A. Einspieler je bil srčen prijatelj moje matere in mojega strica. Moj stric je bil župnik Šimen Muden, rojen l. 1828. v Glinjah. Dasi je bil moj stric 15 let mlajši kakor Einspieler, vendar sta si bila največja prijatelja. Ko sem bila še otrok pri svoji materi v Borovljah, tedaj je prihajal Einspieler z mojim stricem, ki je bil še kaplan, večkrat obiskat mojo mater v Borovlje. Prihajal je Einspieler zelo rad na deželo, toda vselej ob taki priliki je imel sestanke s kmeti, mladeniči ali duhovniki. Nobena pot mu ni bila samo v zabavo. Vsak njegov »obisk« je imel koristen namen, poučiti ljudi radi kakih volitev ali v drugih važnih gospodarskih, političnih ali narodnih zadevah. Vedno je ljudi bodril, navduševal in vzgojeval v narodnem duhu. Cele družbe kakor tudi posameznike je rotil in prosil, da naj ostanejo zvesti slovenski domovini, slovenskemu narodu.

Pozneje je bil moj stric Šimen Muden župnik v Slov. Plajbergu (1862.—1872.), kamor je stric vzel tudi mene in mojo mater — svojo sestro. Pogosto je prihajal naš Andrej v Slovenji Plajberg k mojemu stricu. Zlasti ob velikih počitnicah se je mudil tudi po več dni. Vselej, ko je prišel, je prvo vprašal: »No Ančka, ali znaš že dobro brati?« Hitro sem prinesla knjigo in začela brati. Tedaj je rekel svojemu prijatelju — mojemu stricu: Glej, Šimen, Ančka je Rožanka, slovensko dekle, glej, da bo dobra Sloven-

Iskreno je pozdravljal slavnost v imenu »Slovenske Straže« g. dr. Puntar. Tudi uredništvo »Slovenca« sta zastopala gg. urednika Krhné in Trsegla v. V imenu »Matiče Slovenske« je pozdravil g. dr. Ilič, ki je povdarjal, da je »Matica« izprva sklenila nele v svojih knjigah odkazati Einspielerju primeren prostor, ampak prirediti tudi slavnost na Koroškem, a je konečno spoznala, da je primerneje, ako tako slavnost priredijo koroški Slovenci sami. Ni njegova naloga govoriti o Einspielerjevem programu, ampak le, pozdraviti občinstvo, katerega številnost ga je prijetno razočarala. Silna je povest o Gosposvetem polju. Petsto let je, odkar je zadnji vojvoda koroških Slovencev, Ernest Železni legel v grob. Želeti je Slovcem železnih značajev, kakršen je bil Einspieler. Slava Einspielerju in njegovi preteklosti. (Živahno odobravanje.) — Gospod gledališki igralec Bratina iz Ljubljane je nato krasno deklamiral globoko zamisljeno pesem, ki jo je za to slavnost spesnil g. dr. Lénard.

Poslanec Grafenauer,

burno pozdravljen, izvaja v slavnostnem govoru sledeče misli: Živimo v letu jubilejev. Vsake štiri mesece imamo en jubilej. Slavimo zmago krščanstva nad poganstvom, praznujemo zmago pri Lipskem, in koroški Slovenci obhajamo še poseben jubilej: 100letnico rojstva, 50letnico in 25letnico smrti Andreja Einspielerja, očeta koroških Slovencev. Časi, v katerih je živel in tkal naš Andrej, katerega oče je bil tkalec, so bili zelo burni. Ni bilo nič boljše kakor danes; poslabšali so se odtodaj le naši sosede Nemci, ki niso bili tako strastni kakor danes. Slovenci živimo v svoji domovini, kakor da bi bili tujci. Nemci mislijo, da Slovenci na Koroškem sploh nimamo nobene pravice več do lastnega narodnega življenja. Ne privoščijo nam niti najmanjše trohice po postavi zajamčenih pravic. Ko bi ne bili imeli Einspielerja, bi bilo po nas. Kot učitelj naroda je vsadil seme, ki poganja kljub vsemu pritiskanju.

Vi ste danes priča, kako koroški Slovenci častijo in ljubijo onega moža, ki jim je prvi udihnil narodnega duha in življenja, ki je bil zvest onemu programu, ki pričča, da nas ni mogoče pokončati. Njegov program je bil kratak, pa biser vseh programov: Vse za vero, dom, cesarja!

Imamo vzrok, da častimo Einspielerja kot svojega očeta. Kadar doraste otrok v moža šele spozna, kaj mu je bil oče, kaj je storil zanj oče. Priden oče napravi testament, da so njegovi otroci še po njegovi smrti oskrbljeni. Tak oče nam je bil Einspieler, ki je videl dalje, kakor njegovi sodobniki in začel odbijati napade nasprotni-

ka, v slovenskem narodnem duhu vzgojena, da bo narodna postala in ostala.

Prinesel mi je Einspieler otroški list — knjigo »Vrtec«, ki je v Ljubljani izhajal. Stric je potem »Vrtec« naročil in smo ga vsi z veseljem brali in ostali vedno njegovi naročniki. — Vselej, kadar je prišel k stricu v Slovenji Plajberg, me je vzel — kakor je sam rekel — v šolo.

Tedaj — v »Einspielerji šoli« mi je vedno, iznova zabičaval, da moram dobra, trdna, narodna Slovenka biti in ostati. To mi moraš obljubiti, da boš vedno narodna ostala, mi je rekel nekoč: »To Vam še zaprisežem, gospod stric, da bom res vedno narodna ostala.« Rekati sem mu morala stric. Rekel je: »Glej, gospod župnik so tvoj pravi stric; jaz pa sem tvoj duhovni stric; zato mi moraš reči vedno le stric.« In tako je bil naš ljubljani Andrej Einspieler moj prvi narodni učitelj in moj drugi ali duhovni stric.

Ko se je vršil oni veliki narodni tabor v Grabštanju okrog l. 1870., tedaj je vedno naročal stricu, da naj gotovo tudi svojo nečakinjo Ančko s seboj pripelje. In res nas je šlo tedaj iz Slov. Plajberga mnogo na narodni tabor v Grabštanj. Moj stric župnik Muden je pripeljal še posebno telesno stražo za Andreja Einspielerja. Šlo je v Grabštanj dvanajst najbolj postavnih mož in fantov iz Slov. Plajberga v narodni noši, z visokimi škornji in krivci za klobuki. Bili so res pravi slovenski korenjaki-velikani, ki so vzbujali splošno pozornost in spoštovanje vsepovsod. —

kov, ki imajo še danes program: »Schmerzlos germanisieren« (brez vsakih bolečin ponemčevati).

Einspielerjevo čudovito marljivo delovanje je bilo združeno z delovanjem Matija Majarja in Antona Janežiča. Ti so sezidali temelj, na katerem gradimo naš narodni dom.

Njegovi sinovi smo, ker stopamo po njegovih stopinjah, ker branimo pred potopom ladjo, katere je bil Einspieler kapitan. Leto 1848. je prineslo narodom v Avstriji upanje, da bodo začeli prosto dihati, in dobili so tudi nekaj pravic. A naši nasprotniki so spoznali, da njim naša prostost ni v prid; zato je prišla reakcija. Zato tedaj Einspieler ni mogel tako delati, kakor delamo sedaj, ko so nam odprti politični zastopi. A Einspieler je tedaj delal s peresom in poukom. Ne moremo mu postaviti spomenika, kakor ga zasluži, a postavimo mu lahko spomenik, kakor si ga je želel sam:

Enaki mu moramo biti v delovanju, in na podlagi Einspielerjevega programa: »Vse za vero, dom, cesarja!« bomo zmagali. (Živahno odobravanje.)

Pevski zbor iz Borovelj je pod spretnim vodstvom gospoda Preka prepeval koroške narodne pesmi in žel za svoje izborni petje mnogo odobravanja in priznanja.

Slavnostni govor dr. Medveda.

Ko je stopil na oder g. dr. Medved, je bil od občinstva oduševljeno pozdravljen. Njegov govor je bil sijajen. Podati moremo le medel odsev njegovega govora, ker poslušati živo besedo tega rojenega govornika je nekaj povsem drugega, kakor čitati hladne črke. Izvajal je te-le misli:

Lepa, krasna je koroška domovina! Diven je Korotan! Pa povem Vam, da v nobeno drugo deželo ne grem s takimi utisi, s takimi občutki, kakor na Koroško. Moj duh splava nazaj: Vidi tu slovenske kneze, Hotimira, Gorazda, Goruta in druge slovenske junake. Gledam nazaj in vidim prve apostole med Slovenci: Modesta, Majorana, Latina, Kozarja in druge apostole, ki so prinašali sem seme svetega evangelija. V tej deželi je vzkliko krščanstvo. Če se ozremo v 7. in 8. stoletje nazaj, se nam vzbudijo žalostni spomini. Toda o teh danes ne govorimo. Danes tukaj ne sme biti besede o žalosti, ker imamo veselo slavnost, ker obhajamo stoletnico najbolj zaslužnega koroškega Slovence.

Sto let je minulo, da je previdnost božja naklonila Koroščem tako zaslužnega moža. Leto 1813. se je porodil mož, ki naj bi priboril vsaj trohico pravice Slovcem na Koroškem, ki naj bi se trudil, da bi Slovenci v svoji nekdanji tako slavni deželi mogli vsaj nekoliko dihati. Einspielerjevo delo je bilo

Na taboru v Grabštanju so govorili: dr. Zarnik, Andrej Einspieler in moj stric župnik Šimen Muden. Govoril je še nekdo, pa sem ime pozabila. — Ljudstvo je bilo silno navdušeno. Zarnik in Einspieler sta govorila ognjevit, navduševalno. Nemci — »nemški demokrati« so hoteli nagajati in motiti shod. Toda »telesna straža« Einspielerjeva — korenjaki iz Slov. Plajberga — so jim kmalu pregnali sline. Izruvali so vsak en kol iz bližnjega plota ter se postavili okrog zborovalcev. Seveda so se tej »telesni straži« pridružili še nekateri drugi slovenski možje in fantje-korenjaki. — Nemce je tedaj vodil knez Rosenberg, — ki je bil na konju. Ali je bil to sedanji knez Rosenberg, mi ni znano. To vem, da se Nemci niso potem nič upali in da je rekel moj stric Einspielerju: »Dokler je moja telesna straža tukaj, se Ti ne bo nič zgodilo.« In res — Nemci so se tisti dan pošteno vrezali, kajti zbili so se močnih, trdih pesti slovenskih Plajberžanov in so dali mir. Vendar so naš »nemški demokrati« spremili notri do kolodvora v Celovcu. Toda z zborovalci je šla ob strani tudi častna telesna straža — mojih dveh stricov. — In tako se nam ni zgodilo nič žalega.

V letih 1860. do 1870. sta si z mojim stricem posebno veliko dopisovala — bodisi kot prijatelja ali kot politična, kulturna delavca. Tedaj — menda l. 1862. — je spisal moj stric tisti nesrečni preostri članek (za Stimmen aus Innerösterreich), zaradi katerega je bil Einspieler — zaprt. — Zlasti ob času tiste pravde sta mnogo občevala in si dopi-

posvečeno neizmerni ljubezni do slovenske grude. Mene je doletela čast, da izpregovorim o kulturnih zaslugah tega moža-velikana. V trojnem oziru hočem Einspielerja proslavljati; predvsem kot velezaslužnega pisatelja in pospešitelja kulture med koroškimi Slovenci.

Einspieler — pisatelj in kulturonosec.

Einspielerjevo delovanje je neizmerno veliko dobrega storilo. Čudno je pa, da Einspieler ni začel že v svoji mladosti delovati. 35 let je bil star, ko je posvetil svoje moči svojemu narodu. Ko je bil že duhovnik in ko je zavel po Sloveniji blagodejen duh, kojega oče je bil Anton Martin Slomšek, ne opazimo nobenega vpliva na Einspielerja. Slomšek je bil nedosegljiv, in nekateri talenti se ga niso upali posnemati. Šele leta 1848. se je Einspieler vzbudil, dvignil kakor orel in začutil v sebi neizmerno ljubezen do koroških Slovencev. Začelo se je Einspielerjevo delovanje, ki je trajalo do njegove smrti. Leta 1850. je začel izdajati Janežič »Slovensko Bčelo«. V tem listu nahajamo Einspielerjeve članke, ki so vzbujali splošno pozornost. Leta 1852. je prenehala »Bčela«, in Einspieler je osnoval »Šolskega Prijatelja«, ki ga je izdajal od 1852. do 1855. leta, ki je bil predvsem namenjen šoli in ki ga je povečini Einspieler sam pisal. To je delo, ki je moremo primerjati samo še s Slomškovimi nesmrtnimi »Drobtinicami«. S »Šolskim Prijateljem« je mnogo koristil. Z njim je v ljudeh budil veselje do čitanja, pri otrokih veselje do uka in v stariših je vnel zavest dolžnosti, da so otroke z veseljem pošiljali v šolo. Einspieler se je zavedal, da le tisti, ki veliko čita, veliko ve, da je človek na svetu toliko vreden, kolikor zna in da le narodi, ki so izobraženi, morejo korakati po poti kulture. Leta 1856. je ta list temeljito izpremenil in mu dal ime »Slovenski Prijatelj« in ni bil več namenjen samo šolski izobrazbi, ampak trem smotrom: Cerki, šoli, izobrazbi. Objavljal je članke in pridige za svoje sobrate. Duhovniki so bili po Koroškem edini branitelji naroda in morada so še; zato jim je Einspieler hotel pomagati vzgojevati narodno-slovensko duhovščino. 32 let je izhajal »Slov. Prijatelj« mesečno in vsak letnik je imel po 500 do 600 strani. V njem je bilo veliko gradiva, ne samo za duhovnike, ampak tudi za ljudstvo, ki ga je hotel poučevati. L. 1883. se je preselil v Ljubljano in izhaja tam kot »Duhovni pastir« še sedaj.

Največje njegovo delo iz l. 1851. je »Društvo sv. Mohora«. Glavni povzročitelj je bil Slomšek; njegova misel je bila to. Pa veliko se je moral bojevati. Leta 1845. mu je vlada izdavanje knjig prepovedala in je dobil dovoljenje šele l. 1851. Društvo je imelo

sovala. Moj stric mu je opetovano rekel: »Kar povej moje ime, bom šel jaz v luknjo.« Toda Einspieler ni hotel tega storiti. Rekel je: Veš, ti si dušni pastir zunaj na deželi, tebe potrebujemo med ljudstvom, jaz sem pa v mestu, jaz kazem lažje pretrpim in mene lažje pogrešajo nekaj mesecev.« Kot prijatelj Te ne izdam, in če bi še enkrat toliko kazen dobil. Tako je šel moj »duhovni stric« Andrej Einspieler namesto mojega strica — v zapor.

Leta 1872. je moj stric prišel za župnika v Železno Kaplo. Tudi v Železno Kaplo je prišel Einspieler mnogokrat k mojemu stricu župniku Mudnu. Posvetovala sta se vedno o važnih narodnih zadevah. Bila sta prava, resnična pobratima. Ako je imel Einspieler v bližini kak shod ali važen opravke, vselej je prišel tudi v Železno Kaplo. Vsi smo se ga veselili iz srca, kajti znal je vedno tako zanimivo duhovito govoriti, da je srca vseh vnel za dobro narodno stvar. Za vsakega je imel dobro besedo in plemenito srce. Bil je šaljiv in dobre volje, toda njegova šala je imela zmerom nekaj poučnega, nekaj dobredejnega v sebi. Zadnjih deset let pa je začel pešati na svojih telesnih močeh. Posebno je opešal na očeh, ker je ponoči preveč delal in sploh vedno pisal in bral. Začele so ga oči boleti. Hodil je k zdravniku P., toda zanj ni bilo več pomoči.

Leta 1887. je bil zadnjikrat v Železni Kapli. Bil je že bolehen. Tedaj mi je tudi prinesel svojo fotografijo, za katero sem ga prosila. Podaril mi je sliko z besedami: »Ančka, zdaj sem ti sliko prinesel; pustil

namen, izdajati poljudne knjige. Drugo leto že je bilo nad 800 udov. Ljudstvo je začelo čitati, in veselje je zarajalo po celi domovini. Društvo je začelo potem hitro propadati. Po nasvetu Einspielerja so izpremenili društvo v cerkveno družbo, ki jo je l. 1860. potrdil papež Pij IX. in ki je vedno bolj in bolj naraščala. Pred leti je dosegla ogromno število 85.000 udov. To je časten spomin delovanja Einspielerja, Janežiča in Slomška. S tem so si priborili za Slovence nesmrtno zaslugi.

Einspieler ni mogel delovati. Začel je izdajati »Slovenca«. Žal ni dolgo izhajal, a izpod njegovega peresa so v njem izšli krasni članki. Leta 1882. pa je začel izdajati »Mir«, ki mu je bil najboljši pri srcu in ki je nevenljiv spomin Andreja. Bodril je Slovence, in Bog daj, da bi jih še dolgo bodril! V njem je zastavil Andrej svoje pero za slovensko ljudstvo, da bi širil med Slovenci prosveto in vnemal za čitanje in vodil po poti do omike. Kar je tu storil, mu koroški Slovenci nikdar ne boste mogli biti dovolj hvaležni.

Einspieler — avstrijski domoljub.

V drugem oziru bi rekel: Praznujemo Einspielerja kot slovensko-avstrijskega domoljuba. Bil je domoljub, patriot v najlepšem pomenu besede. Bil je slovenskega pokolenja in se ni sramoval, da je sin slovenskih staršev. To mu je v čast!

Nisem bral lepšega govora, kakor je nagovor Slomška l. 1838. v Blatogradu na Binkoštni pondeljek o daru jezikov. Slomšek je v govoru prišel tudi na snov: Ljubite tudi materni jezik! Gotovo o tem nihče ni bolj ginljivo govoril ali pisal. Tista pridiga je prišla na Štajersko in vnela srca. V Einspielerju je vzbudil Slomšek enako ljubezen do svojega roda. Zato vidimo, da je Einspieler iz ljubezni do svojega roda delal. Njegovo geslo je bilo: Malo govoriti, veliko delati in vse pretrpeti kot slovenski rodoljub. Ne vidimo ga veliko hoditi, pač pa je veliko pisal in vse pretrpel; eno najbolj blagih slovenskih src je bilo v njegovih prsah.

Kakor se je Einspieler po narodnosti čutil Slovenca, tako se je zavedal, da je avstrijski podanik in je gojil avstrijsko domoljubje. Kje najdemo v Avstriji v tistih časih več patriotizma kakor pri njem! Leta 1848. se je ozrl po avstrijski domovini in sklenil, da bo služil tej domovini. V Avstriji živi po božji previdnosti mnogo narodnosti. Bilo bi neumno, če bi drug drugega pregnjali. Ali pismo sto in sto let mirno živeli in se razumeli? Naša domovina je tako velika, da je za vse narode dovolj prostora. Morda kdo (izmed Nemcev) misli, da je bil Einspieler slovenski fanatik, pa moti se. Vodil je pero nemško ravno tako kakor slovensko. V »Stimmen aus Innerösterreich« je pisal

sem se še enkrat načekati. Dam ti jo v pomn, da boš ostala vedno tako dobra, zvesta narodnjakinja, da se boš spominjala na mene, ko bodo moje kosti že v grobu gnile. Bog ve, ali bom še kaj prišel v Železno Kaplo ali ne, toda s stricem me pa morata obiskati v Celovcu, če jaz ne bom mogel doliti priti.« In govoril je dalje kakor v poslednje slovo: »Probudil sem vse. Potrudil sem se in storil vse, da bi vzbudil koroške Slovence k novemu, narodnemu življenju. Ali Bog vé, če se bodo našli možje, ki bodo ljudi naprej vodili in učili, ali pa tudi ne. Ti Ančka boš že še to videla, ali se bo v tem duhu delalo ali ne. Ti pa ostani zvesta, narodna Slovenka.«

S temi pomenljivimi besedami se je poslovil od mene moj duhovni stric Andrej Einspieler, ki me je še kot otroka doma v Borovljah pestoval. Solze so mi rosile iz oči, ko mi je izročil v slovo svojo dragoceno podobo za spomin. Nisem ga videla več.

Zbolel je meseca decembra 1887. prav nevarno. Moj stric ga je še enkrat obiskal v Celovcu. Našel ga je že v postelji. Bil je že zelo slab in stric je domov prišedši rekel: »Ančka, z Andrejem ne bo nič več. Andreja bomo izgubili.«

Kmalu nato, 16. januarja 1888 je dobil moj stric obvestilo, da je blagi naš Einspieler — njegov največji prijatelj — mirno v Gospodu zaspal. Vsi trije smo se bridko jokali, ko smo čuli to žalno, tužno vest.

Stric je šel na njegov pogreb. Pravil mi je pozneje, da je bil Einspielerjev pogreb

krasne članke, ki imajo danes ravno tak pomen kakor 1862 in v naslednjih letih. Drug nemški list »Draupost« je bil pisan v pravem avstrijskem zmislu, da živimo narod poleg naroda in da bi zavoljotega nič ne smeli imeti nagnjenja, da bi svojega soseda tlačili.

Prišel sem v Celovec in slišal, da so nekateri razburjeni zaradi Einspielerjeve slavnosti, pa sem si mislil: V Avstriji naj bi bilo prepovedano slaviti takega avstrijskega domoljuba! Ne vem, kje bi našel tega takega domoljuba, naj si bo pri Nemcih ali pri kakem drugem narodu v Avstriji! Takega avstrijskega domoljuba bodo našli težko drugod kakor pri njem. Imel je namen, imeti srečno slovensko domovino, pa v okviru slavne Avstrije.

Einspieler izrazit značaj.

Četudi Einspieler ne bi bil Slovenec, bi ga vendar neizmerno spoštoval; poklonil bi se pred njegovo podobo; naj bi bil Nemec, Anglež ali kar že, jaz bi se mu, če bi poznal njegov životopis, globoko poklonil. Samo par lastnosti iz tega izrazitega značaja: Ena krasna lastnost, to je bila njegova neizmerna delavnost. Čudim se, kje da je vzel toliko časa. Bil je koroška čebelica, mravljica. Gotovo ni poznal početka od zore do mraka, od mraka do dne. Koliko je čital, koliko se je trudil! Bil je mož dela, značaj po svojem delu.

Druga njegova lepa lastnost je bila njegova neomahljivost. V njegovem životopisu beremo, da je bil nekaj mesecev zaprt. Kot urednik je bil obsojen na jako občutno kazen, da bo moral položiti 60 goldinarjev kot kavcijo za list, da bo izgubil svojo službo kot profesor, da bo zaprt. Pod enim pogojem bi se lahko rešil, če bi bil imenoval pisca dotičnega članka. A raje je sam vse pretrpel. Častim tak značaj, klanjam se takemu možu, ki riskira tudi svojo bodočnost, samo da reši možko čast!

Bil je duhovnik po poklicu; zato je pri njem ena lastnost samoobsebi umljiva, to je globoka vernost, upanje v božjo pomoč. Marsikateri mož bi bil kar hitro obupal. On je pa v svoji globoki veri iskal vedno pomoči. To je bila njegova zvezdica, ki ga je v življenju vedno vodila. V tem je črpal moč za svoje plodonosno delovanje. Mož, ki je bil pripravljen vse storiti in pretrpeti, zasluži priznanje, zasluži, da se mu klanjajo vsi narodi po svetu.

Bilo je meseca julija 1884. Dopržil sem ravno 7. gimnazijski razred v Mariboru in se podal na potovanje v lepo Koroško. Imel sem namen, obiskati Einspielerja. Toliko lepega sem slišal o njem! Drugi so mi o tem plemenitem možu toliko pripovedovali! Četudi samo gimnazijec, sem se mu le predstavil in mu povedal, da sem hotel samo

zelo sijajen. Vsem pogrebem, ki jih je bilo na tisoče, preprostih in odličnih, vsem je bilo hudo, nobeno oko ni ostalo suho, ko so spuščali rakev v zemljo.

Leta 1895. je umrl moj stric Šimen Muden, župnik v Železni Kapli. Med njegovo zapuščino so se nahajala tudi pisma, ki jih je pisal Einspieler mojemu stricu.

Tedanji komendant Šervicelj na Reberci je bil zapuščinski duhovni komisar po mojem stricu. Pregledal je vso zapuščino, tudi Einspielerjeva pisma, katera je vzel s seboj, rekoč, da jih bo še rabil. Kdo je po Šerviceljni smrti ona pisma prejel, ne vem. Škoda zanja, ker so bila med njimi tudi ona pisma, ko je bil Einspieler v preiskavi zaradi onega usodnega članka. Večkrat sem rekla ranjkemu Einspielerju: »Po Vaši smrti se Vas ne bom spominjala samo jaz, tudi narod se Vas bo s hvaležnostjo spominjal.« In vselej mi je odgovoril: »Nisem delal zato, da bi kako hvalo ali slavo žel, ampak da bi narodu koristil. Vse, kar sem storil, sem storil iz čiste ljubezni do slovenskega naroda.«

In res, ob stoletnici Einspielerjevega rojstva sem dočakala oni srečni trenotek, ko se koroški Slovenci s hvaležnim srcem spominjajo svojega velezaslužnega moža Andreja Einspielerja. In iz hvaležnosti do njega so tudi meni priklile iz oči solze veselja, da sem dočakala to lepo slavlje.

njega obiskati, da bi videl v obraz možu, ki je posvetil svoje moči narodu. Neizmerno ljubeznivo me je sprejel, celo obdaril me je, in nikdar ne bom pozabil, kar mi je rekel nazadnje: »Glejte, da boste ljubili naš narod in domovini kaj koristili!« Einspieler! Vem, da nisem tega storil, kar si Ti takrat mislil, pa hočem, da bo tisti Tvoj krasen namen vendar izpolnjen. Mislite si: Einspieler bi to vsakemu izmed Vas rekel. In iz mojih ust doni: Delajte za domovino, da bo srečna! To bo spomenik, ki ga boste postavili svojemu velikemu rojaku Einspielerju.

Ti gledaš doli na nas, in naše srce je napolnjeno s Tvojim duhom. V tem duhu obljubimo, da bomo skušali domovini koristiti! Slava Ti, Einspieler!

Govornika je mnogokrat prekinilo burno odobravanje, ki se dolgo ni poglelo, ko je končalo, je g. Grafenauer, ki je z drugimi vred govorniku častital, govorniku izrekel najtoplejšo zahvalo.

Brzljavni pozdravi:

Slavnost je pismeno pozdravil mil. gospod proš tinski Gregor Einspieler, ki je bil vsled neodložljivih in nepričakovanih stanovskih opravkov zadržan. Pismeno so slavnost pozdravili tudi gospoda Jaklič in Škulj ter volilci na shodu v Dolenjivasi.

Brzljavke so poslali:

Ljubljana. Slava spominu Andreja Einspielerja, slava njegovim naslednikom v zvestem, neumornem delu za blagor in pravice naroda. Tudi slovenskemu Korotanu se bodo vremena zjasnila. Z Bogom za ljudstvo! — Dr. Šusteršič.

Ljubljana. Na volilnem shodu na Igu zbrani Slovenci pozdravljamo Vas, častilce velikega sina slovenskega Korotana, dičnega našega Einspielerja! Večen, slaven naš spomin, Vam, bratom korotanskim našim pa zvestoba v naši obrambi slovenskega Korotana. — Poslanec Povše, župnik Köchler.

Ljubljana. Pogumnemu narodnemu voditelju, neumornemu kulturnemu delavcu, vrlemu katoliškemu časnikarju slaven spomin! — Katoliško tiskovno društvo. Kalkan, predsednik.

Ljubljana. Einspielerjev duh prešinja koroške Slovence in jih vnemaj v hudih bojih! — Dr. Gruden.

Kamnik. Volilci, zbrani danes na shodih v Dobu, Radomlju v duhu z Vami, proslavljajočimi stoletnico slavnega očeta Einspielerja! Razjasni nebo, posijaj solnce koroškimi sobratom! Živeli! — Dekan Lavrenčič.

Ribnica. Srkajmo iz vzora našega moža za enaka dela. — Škulj, kaplan v Ribnici.

Ljubljana. Časten spomin očetu koroških Slovencev, slava zvestim njegovim sinovom in hčeram! — Državni poslanec dr. Žitnik.

Gradec. Ne kloni duha v boju za narodne pravice! Slava Einspielerjevemu spominu! — Slovensko akad. društvo »Zarja« v Gradcu.

Ljubljana. Za Einspielerjem! Za koroške Slovence! — Klub občinskih svetnikov Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljani.

Ljubljana. Spominu, delu očeta Slovencev se klanja — uredništvo »Slovenca«.

Ljubljana. Einspieler je pričal velikega kulturnega dela katoliških Slovencev na Koroškem. Slava vsem, ki to za slovenstvo edino rešilno delo nadaljujejo na oni podlagi, katero je ustvaril Andrej Einspieler! Kdor se klanja Andreju Einspielerju, se mora klanjati slovenskim in katoliškim načelom! — Tajnik »Slovenske Straže«.

Ribnica. Duh velikega pokojnika dvigaj Vas in nas na krepko delo za lepše di! — »Orel« v Ribnici.

Gradec. Kremeniti značaj Einspielerjev bodi v nas vseh, in prihodnost je naša! — Koroški »Zarjanik«.

Dunaj. Duh Einspielerja naj jamči nam, da na vek slovensk' bo Korotan! — Koroški akademiki na Dunaju.

Gorica. Pozdrav slaviteljem Einspielerja! Njegov duh naj navdušuje vse Slovence pri narodnem delu! — Dr. Breclj, dr. Ličan, dr. Srebernič, dr. Česnik, Kopač, Novak, Kremžar.

Dovje. Z volilnega shoda iskreno pozdravljamo častilce prvobornitelja koroških

Slovenec. — Podpredsednik državnega zbora vitez Pogačnik, Piber, Aljaž, Pečarič, župan Jakelj.

Dunaj. Borilec za Einspielerjeve ideale ob narodni meji bratske pozdravel — »Danica.«

Uprizoritev »Domna«.

Petdejansko narodno igro s petjem so uprizorili člani delavskega društva. Naslovno vlogo je igral g. Valo Bratina, gledališki igralec iz Ljubljane. G. Bratina, ki je vodil tudi zadnje vaje, je igral tako izborni, da je druge igralce potegnil za seboj. Igralo se je tako precizno, kakor dosedaj menda še nikoli, pač po zaslugi g. Bratine, ki je v najkrajšem času razumel ustvariti nekaj več, kakor se sicer pričakuje od bolj-ših diletantov.

Sovražniki lurške Matere božje.

Monakovski profesor in zdravnik dr. Aigner je v zadnjem času sprejel nalogo, da z »nemško« znanostjo odpravi s sveta protikulturno in izkoriščevalno delo, ki je baje opravlja katoliška cerkev v Lurdu! Aigner potuje iz mesta v mesto in tam govori vsem, ki so voljni plačati 20 vin. vstopnine. Govoril je v Gradcu, na Dunaju, v Lincu in na mnogih drugih krajih in bo še govoril brez dvojbe tudi na Slovenskem. V Celovcu so vabili lepaki ljudstvo dne 10. novembra k »Sandwurtu«, in vsenemška društva so zastavila vse sile, da se dvorana napolni. Bila je tudi zares polna uradnikov, učiteljev, zdravnikov, mnogo je bilo vmes tudi gospa. Vsenemci so vabili tudi duhovnike, naj pridejo, dala se jim bo beseda, da se bo moglo prosto razgovarjati o prevážnem kulturnem vprašanju.

Aigner je monist, pristaš nevernikov, kateri pravijo, da je na svetu le eno — telesno, duše, Bega, večnosti pa ni. Po tem takem se je lahko vedelo, kakšen bo pouk, ki ga namerava dati Aigner poslušalcem. Pripovedoval je o svojih doživljajih z bolniki, ki so romali v Lurd, pa so prišli le bolj bolni nazaj. Pripovedoval o goljufu, ki se je v Monakovu kazal nevednim ljudem kot po čudežu v Lurdu ozdravljen ter je predaval o čudežih v Lurdu, a je bilo vse le laž. Duhovniki pa so baje priganjali ljudstvo k njegovim predavanjem. Bičal je trgovino, katera se vrši z lurško vodo, s katero baje delajo duhovniki svoj dobiček.

Aigner se je obračal na razne cerkvene predstojnike: na papeža v Rim, ki mu niti odgovoril ni, na nuncija in razne škofe je pošiljal vpisana pisma z znamkami, pa mu niso odgovorili in v predavanju vse tako obrne, kakor da bi se mu nikdo, niti papež sam, ne upal odgovorjati. Potoval je v Lurd. Tja prihajajo celi vlaki, polni bolnikov, groza jih je videti, polni so upanja, vse v Lurdu je pripravljeno, da se v bolni-kih goji in vname upanje do čudezne pomoči. Ali vlaki odhajajo ravno tako polni bolnikov, ki se odpeljejo obupani in varani, gotovi ljudje pa so pri tem napravili svoj dobiček. Baje se je v Lurdu prikazala Mati božja 14letnemu dekletu, in na izpovedbo te se vse verjame. Nekaj velikanskega so v Lurdu procesije: ogromna množica ljudstva se giblje po cesti, pridejo duhovniki in blagoslavlja se z monštranco bolniki, tedaj se navadno dogajajo čudeži, ki jih nikdo ne preišče in se z njimi vara ljudstvo, katolicizem pa dela svoj dobiček. Aigner je doživel tak čudež: Neka ženska je pri procesiji vzkliknila: ozdravljena sem, a ko so jo potem preiskali, je bila bolna, kakor poprej. Govornik je prosil škofa, naj mu pove čudež, ki bi ga mogel preiskati, povedal mu

je slučaj, a ko se je prašalo zdravnika, ki je predsednik urada, ki preiskava čudeže, je ta dejal: to je čudež za ljudstvo, ne za zdravnika, in Aigner dostavlja: morebiti so pa vsi čudeži le — za ljudstvo, katero je dosti neumno, da vse verjame. Aignerja so v Lurdu kmalu izvohali za brezverca. Bival je tam s prijateljem, katerega je obsula ljudska množica na cesti, da so ga strežaji komaj ubranili pred silo. Zdaj sta se zbrala in odšla, ker bati bi se bilo, da ju ne ubijejo. Oč duhovnikov se menda sme vse pričakovati; tega sicer ni povedal, ali govoril je dobesedno tako, da je moral poslušalec tako razumeti. Časnik v Lurdu, imenoval je »Messagera«, goljufajo ljudi, seve v prid katolicizma, prodajalci delajo sijajne dobičke. Tam je trgovsko društvo »Alliance catholique«, predsednik pa mu je — žid.

Sicer zdravniki v Lurdu preiskujejo čudeže, ali nimajo v pisarni nobenega instrumenta, in vsi ti zdravniki so le Francozi, so Lah, Španci, Nemca pa ni nobenega in zato vse to konstatiranje nima nobene vrednosti. Vse to je le katoliška dobičkarija in nemška veda je poklicana, napraviti slepariji konec, on pa, profesor Aigner, bo hodil iz mesta v mesto, dokler se mu ne posreči zatreti ta kulturni škandal.

Tako v tem zmislu je govoril. Vsenemcem in odpadnikom, Angererju in drugim so lica kar žarela veselja, ko je novi Sigfrid tako ubijal katolicizem. Govoril je zelo spretno, naglašal, da namerava le objektivno razpravo, zraven pa je napadal katolicizem, kakor ga sicer napadajo vsenemški hujskači, pa ne učeni ljudje.

Vsenemci so dali besedo tudi duhovnikom, saj so jih bili vabili na shod. Žal, da se je prvi, kateremu se je dalon največ časa, zglasil neki profesor iz Gradca, ki bi naj bil rajši ostal doma. Mi bomo nasprotnike sami zavračali boljše. Graški profesor je pripomogel Vsenemcem do zmage zelo poceni.

Jasno pa je nasprotnikom odgovoril p. Gatterer, profesor v celovški bogoslovnici. Lurd nima namena, bolnike ozdravljati, to je le božja pot, kamor ljudje hodijo molit in iskat tolažbo za duha in srce. Lahko odpadejo vsi čudeži, in Lurd bo ostal naprej. O čudežu tudi katoliška cerkev ne določuje kakor o veri. Čudeže v Lurdu lahko vsakdo odklanja, in vendar ostane katolik. Tu ne gre za čudeže v Lurdu, marveč za vero v Boga, in ako v Boga verujemo, moramo vendar priznati, da je Bogu mogoče, storiti poleg naravnih postav, katere je ustvaril, tudi še drugih del.

Zadnji je ugovarjal predavatelju dr. Lambert Ehrlich. Ta je odgovarjal temeljito, žal da ga niso pustili nasprotniki izgovoriti, ker je preveč časa bil potratil profesor iz Gradca in je bil ta nasprotnike še vrhutega razdražil. Ehrlich je izvajal, kako je sam bival v Franciji; kraji so mu znani. Francoska vlada bi Lurd že zdavna zatrla, ako bi bilo mogoče, ker je cerkvi do skrajne meje sovražna. Ehrlich je začel navajati zdravniške kapacitete, dolga vrsta jih je, ki so potrjevali lurške čudeže. Vsenemci so postajali nemirni in teh imen niso hoteli poslušati. Poučil je nadalje Aignerja, da je časnik, katerega je mašil katolikom, ker dela s čudeži nepošteno kupčijo — da je ta časnik v rokah svobodomislecev, njegovo počenjanje pa Aigner podtika — katolikom! Ehrlich je poučil govornika, da v družbi »Alliance« ni nobenega žida in predavatelj je vedel le povedati, da se je potem, ko je on odšel iz Lurda, pač nekaj izpremenilo. Ehrlich je tudi razkril, da se je v Lurdu hotelo Aignerja pritegniti k preiskavi resnega ču-

deža — t a p a n i m a r a l ! Aigner je očital katolikom, da se ena in tista povest tiška v lurškem časniku vedno in vedno zopet: saj prihajajo vedno novi romarji in vsem se lahko pravi tisti kvas: ali Aigner sam govori tudi le eno in isto že na tolikih zborovanjih. Lurd je postal že podoben kmečkemu strahu, ki ga love vsi lovci, pa ga še noben ni zasledil in ustrelil. Aigner očita, da urad, ki naj preiskuje čudeže, nima tam nobenega instrumenta, ali gospod Aigner tukaj poroča tudi le z enim instrumentom: z lučjo kaže tu nekaj podob, in po teh naj gledalci vse verujejo. G. Ehrlich je našel pri ljudeh glasno priznanje, vzeli so mu pa besedo, da ni mogel končati, ker se je hotel Aigner še ponoči odpeljati v Beljak.

K vsemu temu imamo le pripomniti, da menda Aigner smatra Lurd za kraj, kjer se delajo čudeži, kakor čevlji v tovarni. To seve ni tako. Zveličar je delal tudi čudeže, o katerih ni dvojbe, in farizeji in pismouki niso verovali ter so Zveličarja dolžili, da zapeljuje ljudstvo. »Oči imajo, pa ne vidijo, ušesa imajo, pa ne čujejo,« lahko rečemo tudi o brezvercih naših dni. Tudi mi katolici vemo, da ni vse čudež, kar ljudstvo proglašajo kot tak. Ljudje se večkrat varajo in treba je previdnosti. Vara se lahko tudi posamni duhovnik. Zato pa naj preiskujejo poklicani zdravniki, in če nam ti naštejejo v Lurdu nad 4000 čudežnih ozdravljenj, potem mora res vsak katolikan gledati v ta kraj s hvaležnim občudovanjem in sme lahko vsakdo verjeti, da ne more biti vse zlagano, četudi Aigner ni videl nobenega čudeža; saj ga menda ni vreden in mu Gospod ni postregel ž njim. Varamo se pa lahko, zato je treba v taki sveti stvari resne previdnosti. Vara se pa lahko tudi kdo drug. Aigner je v Monakovem član društva monistov. Načelnik in ustanovnik tega društva je profesor H a e k e l v Jeni. Pred nekaterimi leti je dobil ta profesor od prijatelja na Ogrskem neki embrijo (zarodek). Spoznal ga je za embrijo medveda, potem pa se je izkazalo, da je le embrijo ježa!!! Torej slavni učenjak-naravoslovec niti ježa ni znal ločiti od medveda, četudi se jasno že na embriju vidi začetek rastočih iglic, »učenjak« pa je imel to za dlako! Ako se more naravoslovec tako neumno varati, potem naj bodo gospodje s svojo nezmotljivo vero ponižnejši.

Pripomnimo še, da Jožefova družba v Celovcu izda Aignerjevo predavanje in odgovor dr. Ehrlicha v celoti.

Dr. Aignerjev poraz v Beljaku.

Prostilurdovec dr. Aigner je napovedal tudi v Beljaku predavanje na 12. novembra. Po domišljevani zmagi v Celovcu so vsenemci mislili, da smejo v Beljaku opustiti profesionalno hujskanje in pred izbranim občinstvom pripustiti stvarno debato, posebno še, ker so se čutili v svojem domu — v Beljaku — čisto varne. Prišlo pa je drugače. Ves Beljak je bil zaradi shoda kakor nataknen. Vsakdo se je povpraševal, kaj da bo.

Predavanje je bilo v kazino - dvorani ob 8. uri zvečer. Zbralo se je kakih 300 ljudi, skoro sami izbrani, izobraženi sloji. V Beljaku so bile vstopnice po 1 K ali 60 vin., kakor je rezultat pokazal, po pravici. V Celovcu je bila vstopnina po 20 vin., da bi omogočili pristop ljudskim masam dvomljive vrednosti, seveda v svrhu nameravane demonstracije.

Nastopil je dr. Aigner. Dobili smo vtis, kakor da bi bili pri »Kašperlteatru«. Iste akcije, kretnje govornika, kakor v Celovcu, isti dovtipi, iste pike, iste vejice, isti glavni in odvisni stavki, do pičice vse tako, kakor

Na lahkih nogah

tako da se komaj čuti, se priplazi mnogokrat kakšna bolezen. V zaupanju na svojo zdravo življenjsko moč jo začetkoma niti resnim ne smatramo. Mislimo, da bode sama zopet izginila. Ali medtem raste v nas vedno bolj in bolj in ako gremo končno vendar nato, da jo premagamo, je že tako velikanska, da naše moči ne zadostujejo več za branitev našega zdravja.

Zlasti se to zgodi pri prehlajenju, ki pade lahko na prsi in ki se naznani z bo-

denjem v rami, težavah v prsih, rožljajočim dihanjem, kašljanjem in bogve s čim drugim še. Ako rabimo pravočasno Fellerjev bolečine odpravljajoči zeliščni esenčni fluid z zn. »Elza-fluid«, zamoremo bolezen kmalu premagati.

O tem smo se sami mnogokrat prepričali in tudi mnogo zdravnikov potrdi dobre uspehe Fellerjevega fluida z zn. »Elza-fluid«. Gospod dr. Josef Estmeister, Wildenau, z. p. Aspach, piše, da Fellerjev fluid pri vsak dan nastopivšem motenju zdravja izborni služi. Gospod dr. Kittel, Kraljevi Vinogradi, piše, da Fellerjev fluid že leta sem v svoji

praksi z izbornim uspehom rabi, in istotako sodi mnogo drugih zdravnikov.

Pri boleznih vsled prehlajenja, pri bolečinah vseh vrst se izkazuje kot zanesljiv pomočnik in bi ga morali naši čitatelji vedno v hiši imeti, ker stane 12 steklenic franco le 5 kron.

Tudi Fellerjeve odvajalne rabarbarakroglice z zn. »Elza-kroglice«, 6 škatlic za 4 krone, naj bi naši čitatelji kot varstvo proti težavam v želodcu, zapiranju itd. pri apotekarju E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko) naročili

— — — — — ci.

v Celovcu, tako da so tisti, ki so slišali predavatelja v Celovcu, že natanko naprej vedeli, kdaj si bo odkašljaj. Čudno pa, da dr. Aigner ni žel odobravanja tam, kjer je je pričakoval in v Celovcu je tudi ni našel. Govoril je do pol 11. ure in po odmoru četrte ure se je oglašil k besedi gospod dr. Lambert Ehrlich, profesor bogoslovja.

Dr. Ehrlich je vprašal dr. Aignerja, če so zadostovali dve uri dr. Aignerjevega predavanja, da je uničen Lurd. Prikazni Bernardette, da naj bi bile histerične, halucinacije. Dr. Ehrlich je vprašal, kaj je pravzaprav histerija. Česar si kdo ne more razlagati, imenuje histerično prikazen. Veda, znanstvo nista mogli prikazni Bernardette razložiti. Francija bi bila pač pripravna država, da bi odpravila tak humbug. Saj je znano, kako se godi cerkvi ravno na Francoskem. Sedaj so pač gospodarski vzroki, zakaj Francija ne zatre s silo Lurda, toda 14letna Bernardette ni bila za Francosko nobeno gospodarsko vprašanje. Dr. Soubirous, zdravnik, se je posmehoval, bril norce; ko je pa prišel k prikazni, je pred njegovimi očmi nastal izvir. Izpreobrnil se je in spisal knjigo z motivom: Ker sem videl, sem veroval. Prišel je policijski komisar, prišel je državni pravdnik, prišel je preiskovalni sodnik, prišel je župan; vsi so povpraševali, preiskovali, pretili, da bodo Bernardette zaprli. Prišli so tja žandarji, pa vsi ti so bili premagani in so pričali, da je Bernardette poštena. Ali je bila morda sugestija? Dr. Lefay, asistenčni zdravnik v Parizu, pravi, da je sugestija izključena. Je bila prevara, sleparija? To izključuje celo največji sovražnik Lurda, urednik Bonnefon. Je bila histerija? Pariški zdravnik dr. Voisin je trdil to, je moral pa vsakokrat, ko so zadevo pretresali, svojo trditev umakniti.

Kaj pravijo v Lurdu zdravniki, kaj pravi veda? V Lurdu je od leta 1882. poseben urad, kjer se konstatirajo ozdravljenja. Ta urad je konstatiral 4200 ozdravljenj. Od leta 1893. je načelnik tega urada dr. Boisserie. Konstatiral je 2660 ozdravljenj. Nobeno ozdravljenje pa se ne konstatira kot dokazano, preden ne preteče eno leto. Nobenega bolnika ne sprejmejo brez zdravniškega atesta (spričevala). V uradu deluje vsak dan po deset do dvajset zdravnikov. Vsak zdravnik, naj pride odkoder hoče, ima pristop.

Od leta 1890 do 1907 je bilo kakih 5600 zdravnikov v uradu, in sicer mnogo tujih, ki niso Francozi. So bili menda vsi ti zdravniki mazači? Ali je res samo dr. Aigner modrijan, le on merodajen. »Nemška veda, nemška temeljitost«, pravi dr. Aigner, »bo francoskemu šarlatanstvu napravila konec.« Vemo sicer, da je bila Amerika odkrita, a našli je niso Nemci, ampak romansko pleme. Vemo tudi, da so izumili letalni stroj, pa ne Nemci, ampak Francoz je bil izumitelj. Nemci so izumili res Zeppeline, ki se na komando Viljema vsake 14 dni ponesrečijo. Evropa je bila premagana, toda od Napoleona. Res je izumila smodnik Nemčija, toda izumitelj je bil neki menih in ne kak zdravnik. Kako more potem dr. Aigner še govoriti o nemški temeljitosti in francoskih šarlatanih ter nacionalne momente zlorabljeni v znanstvenih debatah. To ni znanstveno!

Nekaj stvarnih popravkov. Včeraj, je rekel dr. Ehrlich, ob 12. uri ponoči sem v Celovcu konstatiral, da je list »Messenger« svobodomiseln in vendar je danes tukaj dr. Aigner ta list zopet izkoriščal zoper katoličanstvo. Ali ni to šarlatanstvo? Za predavatelja so vse zdravniške kapacitete same ničle. O Lurdu sta bili že dve enketi (razgovora). Eno je povzročil univerzitetni profesor v Lyon Vincent. Ta je pisal na zdravnike vseh držav in je dobil od zdravnikov 3000 odgovorov, ki so bili za Lurd. Navdušenih za Lurd je bilo 346 zdravnikov. Zloglasni Bonnefon je tudi napravil enketo in prejel 11.200 pisem. Od teh jih je objavil le 184. 11.000 jih je pustil obležati v miznici. Zakaj, ni težko uganiti.

Lurd je za katolike božja pot in ne kraj za čudeže. Lurd kot kraj čudežev imajo v roki zdravniki; Lurd kot božjo pot pa duhovniki. Dr. Aigner zmira zahteva od cerkve, da naj poda o čudežih v Lurdu kako izjavo. Na to mu odgovorjamo: Naj zdravniki vendar enkrat že nehajo konstatirati čudeže v Lurdu, potem se bodo čudeži

sami nehali, in Aignerju bo prihranjen ves trud. Zdravniki so pa, ki konstatirajo čudeže v Lurdu.

Cerkev je konstatiranje čudežnih ozdravljenj prepustila zdravnikom; ti naj preizkušajo, kakor hočejo, ti naj sodijo, in ti, ki sicer cerkvi ne pripuščajo nobene sodbe o zdravljenju, zahtevajo sedaj, naj cerkev izreče svojo sodbo!

Izvajanjem dr. Ehrlicha so poslušalci pazljivo sledili in jih z burnim ploskanjem odobraval.

Prof. dr. Gatterer S. J. je vprašal dr. Aignerja, kaj da zahteva od cerkve. Aigner je rekel: Cerkev naj vendar enkrat konstatira, ali se v Lurdu godijo čudeži, ali ne. Gatterer je rekel nato: O tem ne odločuje cerkev, ampak zdravniki. Aigner: Cerkev je pa že izpregovorila o tem. Gatterer: Kaj pa potem še hočete, če je cerkev že odločila? Dr. Gatterer: Včeraj je dr. Aigner v Celovcu nas katoliške duhovnike hudo razžalil. Rekel je, da, ko bi prišel sedaj na svet Zveličar, da bi spletel bič in pognal vse duhovnike. To je stara, obrabljena fraza, namenjena le, vzbuditi »protifarške«, nizkotne instinkte v veri in duhovnikom nasprotnih ljudih. G. dr. Aigner, Vam torej ni samo znano, kar je Zveličar že govoril, ampak tudi, kaj da bi govoril. Ali ste kak »Geheimsekretär« Zveličarja, da tako govorite? In če bi danes stopil v to dvorano Zveličar, Bog ve, če ne bi morda — dovolite, da še jaz prorokujem — stopil ravno pred Vas, gospod predavatelj, in bi Vam zalučal v obraz: Hinavec, izderi najprej bruno iz svojega očesa in potem šele pezdri iz očesa Tvojega bližnjega.

Profesor dr. Franc Sommeregger je ugovarjal dr. Aignerju z gospodarskega stališča. Aigner psuje zaradi par milijonov, ki grede zaradi Lurda na Francosko, pozabil je pa na 50 milijonov, ki jih izdajajo Nemci na Francosko za francoski šampanjec, jih zapravijo v francoskih igralnicah, kakor v Monte Carlo, in za francoske klobuke, za francosko modo. Vprašal je tudi dr. Aignerja, katera vlada da je tista, ki tako dolgo podpira agitacijo za Lurd. Aigner: Bavarska. Sommeregger: Ta je šele dve leti krščanska, prej je bila vedno svobodomiseln.

S takimi in enakimi vprašanji sta gospoda Gatterer in Sommeregger ujela predavatelja in razkrinkala, da dr. Aigner ne prodaja nobene znanosti, ampak uganja na prav zvit in učinkujoč način navadno proticerkveno hujskanje. Zbrana množica je vsem tem gospodom živahno ploskala. Dr. Aigner je doživel popoln poraz!

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

prej ko slej neutrno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Politične vesti.

Govor poslanca Grafenauerja.

V državnem zboru je govoril sijajno gospod poslanec Grafenauer. Tako ostro še menda nikdar ni govoril. Njegov govor je bil pravi izraz mišljenja slovenskega ljudstva o koroškem sistemu. Hudo je napadel nemškonacionalno uradništvo, ki za svoje hujskarije zahteva še povišane plače. 40 odstotkov je preveč uradništva. Številne poslušalce je seznanil z zanimivo knjižico »Aus dem Willajet Kärnten«. Nemškonacionalnim koroškim poslancem je pošla korajža in jih ni bilo blizu. Govor priobčimo dobesedno.

Avstrijska delegacija.

Dne 18. t. m. je bila otvorjena seja avstrijske delegacije. Predseduje Poljak dr. Leo. O zunanji avstrijski politiki bo v delegacijah govoril poslanec dr. Laginja. Za načelnika finančnega odseka je bil izvoljen dr. Korošec. Jugoslovanski delegati so sklenili, da v bosenskem odseku ne sprejmejo iz političnih in državnopravnih vzrokov nobenega referata, da bodo imeli popolnoma prosto roko proti politiki skupnega finančnega ministra viteza pl. Bilinskega.

Poslanska zbornica.

Železniški minister je predložil dne 18. t. m. zbornici predlogo o bosenskih železnicah. Za te železnice bo morala avstrijska polovica tekom 60 let prispevati nad 400 mi-

lijonov. Pri tej priliki pa je še posebej poudariti, da je bosenska železniška predloga taka, da so interesi monarhije napram interesom Ogrske očitno in v veliki meri zapostavljeni. — Bosensko železniško omrežje bo večjidel normalizirano, a pred vsem le one proge, ki so v zvezi z Ogrsko, dočim ostanejo one proge, ki vežejo Bosno z Dalmacijo, oziroma Avstrijo, ozkotirne. Ogrska dobi po bosenskem železniškem programu nič manj nego 5 normalnih vozni cest. Avstrija dobi sicer tudi eno novo uvozno cesto, namreč z gradbo proge Bugojno — Aržana, s čemer bo spojeno splitsko pristanišče z bosenskim zaledjem, a ta progga bo ozkotirna, kakor ostane tudi ozkotirna progga Mostar — Metković, oziroma Mostar — Gruž. Od Mostarja in Bugojna postanejo proge normalnotirne, vsled česar se bo moralo blago, ki se bo dovažalo iz pristanišč, sredi pota prekladati iz ozkotirnih v širokotirne vagone, kar pomenja seveda veliko otežkočevanje prometa. Značilno je izjavil neki poslanec, da bo po izvedbi bosenskega železniškega programa Budimpešta bližja in cenejša za Sarajevo, kakor pa Metković in Split. Zbornica je sprejela Forsterjev ekspezo silno hladno, čeravno je minister obljubil, da bo vlada takoj, ko bo rešen mali finančni načrt, predložila zbornici tudi predlogo o lokalnih železnicah, po katerih tako hrepene vse kronovine. A to je bila samo navadna obljuba. Železniški minister je napovedal nove davke. V političnih krogih se že imenujejo nove davčne predloge, s katerimi namerava stopiti vlada spomladi pred parlament. So to uvedbe davkov na zapuščine in darila, na vžgalice, tantjeme in dividende in posebne pristojbine na zavarovalnine in zvišanje sodnih in administrativnih pristojbin, torej podražanje pravice. Kakor je torej videti, vlada že nastavlja pripravo za nove davke. Mali finančni načrt vleče vlada iz blata s službeno pragmatiko, veliki finančni načrt pa bo skušala potegniti iz blata z novimi lokomotivami, ki naj bi zapiskale po deželah.

Isa Boljetinac — bolan.

Isa Boljetinac, sloveč albanski vodja, leži bolan v Skadru. Boljetinac je rojen Srb, a bojeval se je proti Srbom kot vodja Albancev. Na Kosovem ima velika posestva. Ker je Kosovo prišlo zdaj pod Srbijo, izgubi posestva, ako ne pride tja prebivat. Ako bi pa tja prišel, bi ga Srbi obesili kot upornika. Poročevalcu »Reškega Novega Lista«, ki je obiskal bolnega Boljetinca, je Isa govoril: Kakor vidite, sem bolan. V Valoni sem dobil mrzlico. Prvikrat v življenju ležim bolan. Trideset let je, kar hodim po gorah, cele mesece sem preživel v gozdu, izpostavljen dežju in snegu. Po cele tedne sem preživel v snegu po gorskih vrhovih; jahal sem, da nisem stopil s konja po celih 20 ur; ni ga bilo napora, da bi ga ne bil mogel vzdržati, in nikdar, nikdar nisem bil bolan. Sedaj sem zelo slab, ker sem tudi izmučen vsled vojnih naporov. Dvanajst dni in dvanajst noči smo se bojevali brez odmora, da nismo spali skoraj nič in skoraj brez hrane.

Dnevne novice in dopisi.

Odlikovanje. Cesar je podelil profesorju c. kr. višje realke v Celovcu Ebenhöchu red železne krone 3. razreda.

Dar za S. K. S. Z. Neimenovan gospod iz Ljubljane je daroval Slovenski krščanski socialni zvezi »za Koroško 25 kron, ker se ni mogel osebno udeležiti Einspielerjeve slavnosti, Bog plačaj!

Ubožno spričevalo za nemške nacionalce. Koroška trgovska in obrtna zbornica je namesto umrlega trgovca pl. Dietricha izvolila v deželni zbor g. Volbenka D o b e r n i g a. Ali nemškonacionalni trgovci in obrtniki, ki vladajo v trgovski in obrtni zbornici, res nimajo v svoji sredi nobenega za poslanca sposobnega moža več? Dobernig ni ne trgovec, ne obrtnik, ampak napol študiran človek, ki je šel iskat kruha k časnikiarstvu in se povzpел do državnega poslanca.

Rosegger pogorel. Nemci so se zelo trudili, da bi dobil Nobelovo nagrado letos nemški pisatelj Rosegger. Vsako leto dobi to nagrado iz Nobelove ustanove kak umetnik ali učenjak. Nemci so se trudili za svojega Petra »Rožekarja«, ne da bi bil ta mož res

Prevalje. Slovenko krščansko delavsko društvo ima svoje mesečno zborovanje prihodnjo nedeljo 23. novembra v društvenih prostorih pri Šteklju.

Cerkvene vesti.

Za provizorja na Ojstrici in kot soprovizor Št. Lovrenca je nastavljen g. Jakob Kalan. V pokoj je stopil župnik Janez Koller v Kirchbachu; administrator Hank je postal provizor ravnotam. Razpisana je župnija Kirchbach do 27. decembra t. l.

Sodalitas presv. S. J. za dekanije Beljak, Šmohor in Trbiž ima svoj sestanek v sredo dne 26. listopada ob pol 2. uri popoldne v župnišču na Brnci.

Thymol-mazilo s sidrom
Pri manjših, odprtih ranah in opeklinah
Škatlja K - 80.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.
Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd.
Steklenica K - 80, 1.40 in 2.-.

Železna albuminat tinktura s sidrom
pri pomanjkanju krvi in bledici. Stekl. K 1.40.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni, Pri zlatem levu
Praga I, Elizabetina cesta 5.

Komaj verjetno je, da so še ljudje, ki brez pomoči trpijo na revmatskih, protinovitih in nevralgičnih bolečinah, čeravno se vsak dan lahko bere v časopisih, da Fellerjev zeliščni esenc-fluid z zn. „Elzafluid“ te bolečine takoj odstrani, kar mnogo zdravnikov potrjuje. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 67, pošilja 12 steklenic franco za 5 kron. Vsak dan naj bi ga imeli doma, ravnotako tudi Fellerjeve lahko odvajajoče, sigurno učinkujoče rabarbara-kroglice z zn. „Elza-kroglice“, od katerih se pošilja 6 škatlic za 4 krone franco.

Voščene sveče prve vrste, zjamčeno čiste in mirno gorljive, voščeno sestavino in stearinove sveče ter druge cerkvene potrebščine priporoča **Fr. Siebert, trgovina sveč, Stauderhaus, Celovec.**

Pletilni stroj (Wederman), še malo rabljen, dobro ohranjen, je naprodaj po znižani ceni. Franc Kapus, mežnar, Bilčovs, p. Bistrica v Rožu.

Posestvo naprođaj v Goričah, občina Medgorje. Okoli 37 oralov sveta, redi se lahko po 12 goved in 3 konje, hiša je v dobrem stanu, obokan hlev, poljedelski stroji itd. — Naslov pove upravništvo „Mira“ št. 46. Za odgovor je priložiti znamko.

Protin, revmatizem, ozeblina

zginejo, ako uporabite

od zdravniških avtoritet priporočeni

CONTRHEUMAN

Pomirjuje in lajša bolečine, izsesava otekline v členih, pospešuje njihovo gibljivost, odstranjuje neprijetno boleče srbenje ozeblin in preseneča z učinkovanjem pri utiranju, masaži in obkladkih. 1 tuba 1 krono.

Izdelovanje in glavna zaloga
LEKARNA B. FRAGNER-ja,

c. in kr. dvorni dobavitelj, Praga III-203

Proti predplačilu:

K 1.50, pošilja se 1 tuba

„ 5.—, „ „ 5 tub

„ 9.—, „ „ 10 „

franko.

Pozor na ime izdelka in izdelovatelja.

Zaloga v lekarnah.

Služba cerkvenika in organista

pri Sv. Jurju na Strmcu ostane razpisana do 1. januarja 1914. — Cerkvnik dobi brezplačno v najem gostilno. Dopisi naj se naslovijo na župnijski urad na Strmcu, pošta Vrba.

Loterijske številke.

Brno, 12. novembra: 41 81 53 18 85
Gradec, 12. novembra: 61 5 82 87 17
Linc, 14. novembra: 3 24 40 59 5

Tržne cene v Celovcu

13. novembra 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	21	50	—	—	13	54
Rž	18	—	20	85	11	39
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	20	80	22	15	10	63
Oves	15	50	16	82	5	60
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	38	9	24	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola, rdeča	20	58	—	—	14	—
Repica (krompir)	5	33	6	—	2	40
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	9	50	11	50	—	—
„ kisló	7	20	9	50	—	—
Slama	5	—	7	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	6	—	7	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	40	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30	—	—
„ sur. 1 „	2	—	2	20	—	—
Svinjska mast . . . 1 „	2	—	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	20	—	27	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	3	20	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.			Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana		
		od	do	od do		
v kronah						
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	1	1
Voli, pitani	240	—	—	180	4	4
„ za vožnjo	350	—	—	—	5	3
Junci	270	300	—	—	6	4
Krave	218	440	70	74	42	26
Telice	300	—	—	—	4	2
Svinje, pitane	—	—	—	154	160	55
Prasete, plemena	16	64	—	—	320	250
Ovce	—	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—	—

Senzacionalno! Čujto! Občudovanja vredno!

Za samo K 4.80.

1 krasna Erika-srebrna-remontoir-ura za gospode, 1 amerik. double-verižica, nerazločljiva od pravega zlata, 1 solidna žepna vžigalnica iz niklja, s 6 rezervnimi kameni, za več let dovolj. Remontoir-ura v krasnem giloširanem okrovu, z neuničljivim kolesjem, gre izborno, triletno pismeno jamstvo. Vse tri reči, 5 krat toliko vredne, za samo K 4.80. — Če naročite 5 takih garnitur, dobite eno garnituro popolnoma zastonj kot darilo za trud. Neugajajoče blago se zamenja ali vrne denar. Naročite takoj, ker je zaloga omejena. — Švicarski eksport ur na debelo

JURIJ LOHBERGER, Dunaj, VII/91, Kaiserstraße 89.

Vsake vrste železje, orodje in kuhinjsko posodje, zlasti potrebščine za zimski čas se najbolje kupuje v trgovini železja, „pri zlati kosi“

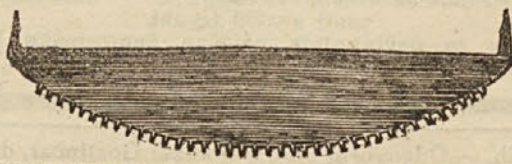
J.B. HAFNER

CELOVEC

Paradoisergasse 3 (zraven gostilne pri „Tigru“).

Nizke cene.

Prijazna (slovenska) postrežba.

Ženitna ponudba! Mladenič neomadeževane preteklosti, 25 let star, s premoženjem, se želi seznaniti z gospodično, ki bi imela posestvo. Posesnice z gostilno imajo prednost. Mlade vdove brez otrok niso izključene. Ponudbe je poslati (če mogoče s sliko) na upravništvo „Mira“ v Celovcu pod šifro „srečna bodočnost“.

Resna ženitna ponudba. Mladenič, star 29 let, iz dobre hiše, ki ima 4000 K gotovine, se želi seznaniti z gospodično ali vdovo, ki bi imela gostilno ali kovačijo. Resne ponudbe naj se pošljejo s sliko pod šifro: „Srečna bodočnost 100“ do 30. t. m. na upravo „Mira“ v Celovcu. Tajnost zjamčena.

Hišica blizu letovišča
s tremi lepimi sobami, kuhinjo, shrambo in kletjo, z gospodarskim poslopjem, kuhinjskim in sadnim vrtom ter zemljišči se da takoj v najem. Pripravno tudi za penzionista kateregakoli stanu. — Več pove župni urad Javorje, p. Črna, Koroško.

Pri obolelih dihalnih organih se vzame

THYMOMEL SCILLAE,

sredstvo, ki omehčuje, lušči sliz, zdravi lahki in oslovski kašelj, varuje pred vsakim obolenjem dihalnih organov olajšuje pri naduhi in ugodno učinkuje pri otrocih in odraslih. Od zdravniških avtoritet mnogokrat izkušen in priporočen.

Steklenica 2 K 20 vin.
Po pošti proti predplačilu 2 K 90 v 1 steklenici, 7 K 3 steklenice, 20 K 10 steklenic, pošilja se franco. Ne dajte si usiliti potvorov!

Izdelovanje in glavna zaloga v
lekarni B. FRAGNER-ja
c. kr. dvorni dobavitelj,
PRAGA III.—203.

Pozor na ime izdelka!
Pozor na varstveno znamko!

Posestniki, pozor!

C. kr. avstrijska zavarovalna družba „Dunav“ vam za nizke premije zavaruje proti ognju in toči. Škode se cenijo hitro in izplačajo točno brez odbitkov. Obrnite se na zastopnika gosp.

Brandner Ivan
posestnik v Žužalčah, pošta Mlinare pri Beljaku.

Ugoden nakup za trgovca na deželi!!

Na javni dražbi kupljeno blago (manufakturno blago v kosih, perilo, kot zimske srajce, nogavice in drugo, čevlje, emajlna posoda, različno galanterijsko blago itd.) trgovine ge. Fr. Olifeč na Savi št. 101 pri Jesenicah (pošta Jesenice-Fužine) na Gorenjskem prodam trgovcu, ki bi bil pripravljen prevzeti vse blago, za nizko ceno.

:: Prodaj tudi dobro ohranjen gramofon z 22 ploščami za 190 K, ki je veljal nov z 10 ploščami 340 K.

Ivanka Midloch, Jesenice-Fužine 101.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

35-40 metrov ostankov K 13 50.

Vsled balkanske vojske se velika množina zajamčeno pristnobarvne, pralne, brezhibne tkanine po zelo znižani ceni proda, in sicer: Kanafasi, močni oksfordi, flaneli in cefiri za srajce, barhenti za bluze in obleko za otroke, modrotiski, šifoni, bela tkanina za perilo in za bala, kriseti, brisalki itd. — Ostanki so dolgi 3-18 metrov. — Razpošilja se po povzetju.

Tkalnica Austria

Gießhübel pri Novem Mestu na Metuji.

(Pri naročilih dveh zavojev se pošlje franko.)

Naročite, in zadovoljni boste!

Mnogokrat izkušeno — usakokrat pohvaljeno.

Slavno 40 let tisočkrat preizkušeno in potrjeno anti-sepsko

Praško domače mazilo

varuje pred onečiščenjem, vnetjem ran, lajša bolečine, pospešuje celjenje in je s svojim mnogostranskim učinkom tudi kot omeščujoče mazilo, ki vleče, v vsaki hiši neizogibno.

1 škatljica 70 v., po pošti proti predplačilu se za K 3-16 pošljejo 4 škatljice, za K 7-10 škatljice franko na vse pošte Avstro-Ogrske.

Glavna zaloga **B. FRÄGNER**, c. k. dvorni dobavitelj, lekarna „pri črnem orlu“

v Pragi III.-203, vogel Nerudove ul. Zaloga v lekarnah po vsej Avstriji.

POZOR!
Vsi deli zavoja so opremljeni z varstveno znamko

! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin

„Ria-Balsam“

Cena lončku z jamčujočim pismom 1 K. Komeny, Kaschau (Kassa), I., poštini predal (12-829) Ogrsko.

ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavice, trde kože v treh dneh.

Mehlhoferjev naslednik

Emerih Waidbacher Celovec,

Burggasse 12

se priporoča prečistiti duhovščini za izdelovanje vseh cerkvenih reči in posod, kot kelihov, monštranc, lestencev itd. Stare reči se z jamstvom nanovo pozlatijo in posrebrijo. — Na željo ceniki na vpogled.

Paramenti!

Vse blago iz prekuhanane, kisline proste in neobtežene svile z barvanimi nitmi.

Mašna oblačila v preprosti in opremi, tudi v bogati, dobro blago in poceni. Plašči za cerkvenika in ministrante, ovratni plaščki in stole zelo ceno.

Šmizete v različnih oblikah od 1 K naprej. — Komplet z ovratnim trakom od K 2- do K 2-80, kakršen je izdelek.

Bireti v vsakršni obsežnosti po K 3-80, K 4- do K 4-80.

Rožaste svetilke za večno luč za patentovani steni.

Prosimo, da poizkusite, in prepričani smo, da boste stalen odjemalec

oddelka za paramente, knjigarne in trgovine Joželovega društva v Celovcu.

Slovenski molteniki, cerkvene muzikalije, tudi Hladnikove.

BARHENTI
FLANELI
ZEFIRI
PIKETI
KANAFASI
KEPRI

Raznovrstne tkalne izdelke razpošilja zanesljivo

M. Jirsová,

PLATNA
DAMASTI
REDKO PLAT
OBRISAČE
ŽEPNI ROBOI
POST.PERILO

imejteljica ročne tkalnice v Novem Hrádku nad Metuji št. 210, Češko.

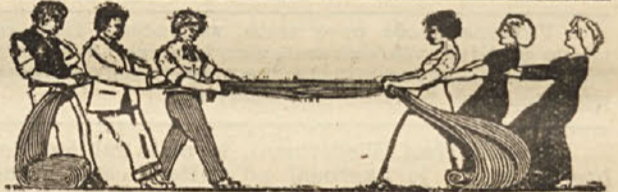
40 m ostankov za K 20- franko; neugajajoče se vrne! Vzorci franko.

Najsolidnejši dobavni vir.

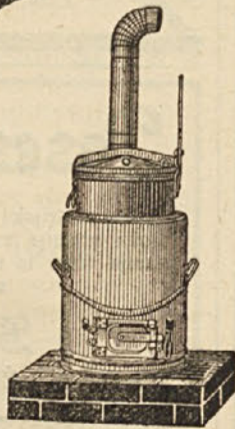
40 metrov dobrih ostankov za obleko K 18-
40 " izvrstnih zimskih ostankov " 20-
30 " modn. ostankov za obleko " 18-
6 komadov prav velikih rjuh " 10-
100 " prima žepnih robcev " 13-
1 tucat dobrih brisalk " 2-90
1 " prav težkih brisalk " 4-80
10 komadov toplih zimskih prtov " 5-

Adolf Zucker v Plznu št. 508
(Češko).

Razpošilja se po povzetju. Neugajajoče vzajem vsak čas nazaj. Vzorci se ne pošiljajo. Najboljši založnik za trgovce, krošnjarje in sejmarje.

Najboljše in najmodernejše sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje 308.
Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštine prosto.

Alfa

Pozornost

vzbuja povsod novi

Alfa brzopariilnik

s patentovano kurjavo, patentovano varnostno zaklopko in gumijevo cevjo za segrevanje vode in kuhanje žganja. Popolnoma iz kovanega železa! Večletna trpežnost! Obširni ceniki pošiljajo se vsakemu brezplačno!

Delniška družba Alfa Separator,
Dunaj_XII./3.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fondl okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Tr tu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni odpovedi po **5 1/2 %**